

ДОМАЋИ ЛИСТ

Цена је листу
на целу годину 2 ф.
на по године 1 ф.

Издаје сваког I. и 16. дана у месецу.

Уредник, власник и издавалац:
СТЕВАН КОЊОВИЋ учитељ.

Цена за огласе:
на целој страни 8 ф.
на по стране 4 ф.
на четврт стране 2 ф.

ШТЕДЊА.

Врло често чујемо, како се људи туже сад на рђава времена и на све лоше и горе материјално стање. Колико пута уздахну и они, за које држимо, да су оди мућнијих: „Нема се новаца! Ратари се туже на неродне године, занатлије, да им посао не иде, трговци опет, да нема прође и т. д.

Небројени су и разни узроци овог опадања, а највише: немар лењост, незнање, расипање и многи други.

Међу главне чиниоце тога наставка спада јамачно и раскош, чега има већ и у сељачком сталежу.

Зар мора бити оног руха од свиле и кадиве, оних златних чипака, скупоцених убрађаја и низова дуката и у најспромашнијих?!

Облачите се чисто и лепо, а особито у недељне и празничне дане, али немојте на то и последњу пару да утрошите! Најленше су читаве, неупрљане, а скромне хаљине. Идите у цркву, па се тамо смерно и побожно молите Богу, а не за то, да покажете, како имате ново и сјајно одело!

Госпоштина купује данас дивно српско платно, а тежаци узимају румбуршко, шифон и најскупле одеће!

Чувајте се прекомерног јела и пића, што вас коначно убије! Не држите свечарство и сватове по три дана, него онако, као што треба човек и син Српства и светог православља то да чини! Немојте се хвалисати: „Е. народна страст!“ Жалост је то и срамота, а не дика!

Раскошу је противна штедња, а то красно својство састоји се у доброј употреби, остављању и чувању како снаге, тако исто и времена и новца и т. д., а нарочито се ово последње под тим називом разуме.

Имајте свагда на уму оне узорите наше пословице: „Чувај беле новце за црне дане!“ и „Урадише свега више, у штедине још и више,“ а то ће рећи: Кад имаш онога, што ти треба, у толикој мери, да ће ти и после одређеног времена за то и преостати, немој у лудо ни потуре потрошити, него остави и помислијај, како се може ласно догодити, да би ти после и најмањи новац добро пао, али га можда не ћеш имати. С тога нек ти је увек на уму: „Новчић по новчић, па ето ти форинте!“ и она стара и мудра изрека: „Што год радиш, паметно чини и мисли на свршетак!“ Ко је вредан, тај ће свега имати

и све ће му имање расти, а ко поред тога још и штеди, намножиће му се далеко више. За тим треба свако да тежи, знајући, да ће онда и све боље и веће користи имати, јер ће тим начином долазити и до онога, до чега, би му иначе тешко падало. Тако н. пр. не ће спасти и на слабу дечију помоћ, те ће ову радо и редовно у школу слати, где ће се она многим добрима научити, па ће од њих паметни и честити људи постати, а родитеље им неће власт оглобити због неуредног шљања деце у свакиданње и повторне училиште.

Кад би нам земљоделци, занатлије, трговци и сви остали у добрим годинама чували за рђаве, како би онда у напред коракнули!

Али ваља утубити, да су и штедни успостављене границе. Не треба — као бајаги за љубав ње — закидати н. пр. од најамничке плате, од својих уста и т. д., те

постати тврдицом и презреним човеком.

Поред тога има се и на то пазити, да нам штедња буде и од користи, о чему је — као и о раскошу било већ у овом листу говора а уз то пазите, да се не огрешите о човечанске и хришћанске дужности.

Скоро сваки дан имамо прилике у животу свију сталеза, да се уверимо, да на брзо пропадну они, који расипају, а како на бољитак иде онима, који су чуварни. То се опажа и код целих тако рећи — појединих народа, а повесница нам даје красне поуке из животописа раскошних и штедљивих великана и владара.

Много би се дало о истакнутој теми говорити и писати, али Бог нам је подарио намети, па можемо и без тога знати: шта је у том погледу, добро, а шта није.

Личик, 1890.

Ив. М. П—ћ.

ПОДЛИСТАК.

Кроз Фрушку Гору.

Путописна прта.

XVI.

Крушедол.

Vочи манастирске славе 29. јула о. г. као што већ једном рекох стигосмо у овај манастир.

„По вечерњу се познаје светац.“ вели наша народна пословица; па заиста се та пословица и овде обистинила. Јер на првом кораку наиђосмо већ на неко комешче. Пред баштом, која лежи са северне стране манастира, вашар-

ције разанели своје шатре, а међу њима по која и биргашка чатрља у којој не сме ни свирац фалити. У самој башти уз стазу поређали се бедни и невољни, и међу Бога на тебе да им што уделиш. А многи народ иде горе доле по лепо извијуганим стазама. И тако се ми кроз тај свет упутисмо у сам манастир.

Манастир је на спрат здање са све четир стране света; по изгледу врло темељно зидан. Изгледа као какав јак градски одељак. По среди је средња црква са кубетом а без куле. Кула је на здању са западне стране.

Како уђосмо у манастир запитасмо у ком је делу куће стан пречасног и високоученог протосинђела г. Др. Емилијана пл. Радића и кад сазнасмо одосмо на ону страну и хтедосмо да закуцамо и уђемо

ВОЂАРСТВО.

Шљива.

Шљива је у нашим пределима врло познато воће. Она код нас врло добро успева и служи у неким крајевима као богати извор привреде народне. Она је за наш предео, најблагословеније воће. Ни једна воћка није тако према нашој клими, положају и земљишту прикладна, као шљива: ретко је године да она у обилној мери не роди.

Шљива је позната још у најстаријих народа. Из споменика старог доба види се да је шљива још и у оно доба омиљено воће било.

Славни помолог Лукас разделио је све шљиве у 10 класа а сваку у 5 редова. А. класа: I. *Округле шљиве* (или округле дамасценке); II. *Овалне шљиве* (или дуге дамасценке); III. *Јајаре*; IV. *Племењите шљ.* (или ренилоде); V. *Воштаре* (или мираболанке); VI. *Цешке*; VII. *Полуцешке*;

VIII. *Филикове шљиве* (Dattelzwechen); IX. *Зобњаче* (Haferpflanzen); X. *Жуће шљиве* (Spillinge). — Б. редови: 1. *плаве*, 2. *црвене*, 3. *жуће*, 4. *зелене*, 5. *разнобојне шљиве*. Код нас су познате под овим именима: *цешке*, *белице*, *гакуше*, *шриваче*, *шургуње* и друге.

Ко хоће шљиве да размножава за подлоге, па да на њих после коју хоће врсту накалама, може то чинити *семеном*, *изданцима* па и *самим кореном*.

Семеном или *коштицом* размножавају се шљиве на овај начин. Да би нам коштице у пролеће никле, то се морају још у јесен посејати, да за време зиме, онај чврсти руб на коштицама одмекне и у пролеће се обе љуштуре одљусну а из језгре без икакве препреке клица се и горе и доле почне развијати. Ако их нећемо у јесен да посејемо, оно их бар приправити морамо за пролетње сејање. А то ћемо учинити тако, кад семе сместимо таван по таван у какво сандуче, а између та-

унутра, но у тај мах притрча нам једно ђаче, замоли карте од посетнице па да нас њима г. ректору пријави. Ми немајући таквих посетница, рекосмо му наша имена: оде и врати се натраг рекав нам да има већ једна посета код г. ректора и да мало причекамо. Боме то мало беше мало дуже: ми за то време разгледасмо онај дужи свет, што се искупило у порту а међу њима и многи болесници. У том нам ђаче приђе са речима изволите и упрати нас у једну повећу собу — салу. Ми мишљасмо да ћемо ту затећи г. ректора и већ е врата удешавасмо наш поклон; али у соби не беше никога. Стајасмо и чекасмо да ће изаћи г. ректор из побочне собе, али нам нико не изалази. Да пак не пропустимо ово време у тартањ, разгледасмо ову салу. Лепо је и укусно намеште-

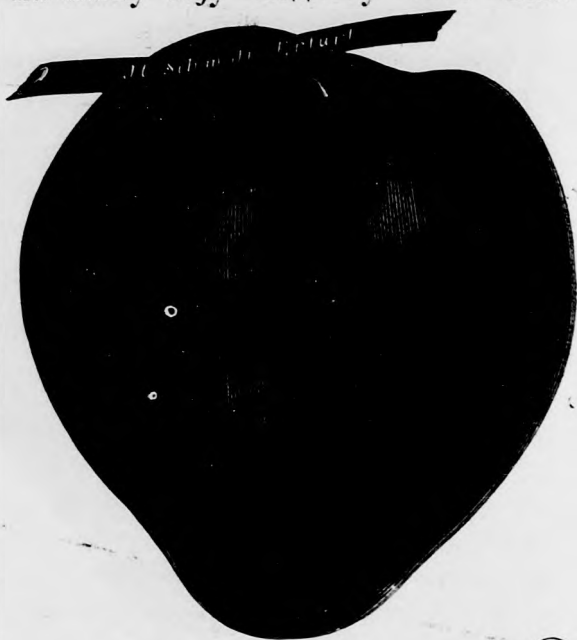
на. Од уласка с леве стране у ћошку стоји велика слика покојног Михајла М. Обреновића кнеза од Србије. Слика је украшена широким и скупоценим златним оквиром, а представља кнеза у природној величини, из доба прве његове владавине; на њему је затворено зелен фрак са белим дугмадима и еполетама, руске беле шарпе са две велике китке, панталоне од пете боје са црвеним лиспуском, а поред њега на столу шлем са белом перјаницом. С десне пак стране, мања од ове, али ипак велика слика Георгија Бранковића историописца. II тако разгледајући отвори ђаче побочна врата кроз која нам се приближи г. ректор пл. Радић. Појава заиста врло интересантна, а изглед му увеличава господствено држање, леп облачај и она декорација коју има на својим прен-

вана с мена и таван влажне земље ставимо. Све ово укупно покријемо чиме год и оставимо где у подрум или на друго које топло место и тако стоји до пролећа, где ће се коштице за пролетње сејање са свим добро приправити. Да би пак сигурнији били да ће руб на коштицама са свим до пролећа одмекнути, ваља то сандуче чешће млаком водом заливати. У пролеће кад их будемо хтели сејати у расадницу, све ће готово коштице већ проклијане бити и одма их ваља посејати, а никако да отворене на ваздуху стоје.

Издањцима и кореном најбоље је у јесен у редове у расадник расадити у размаку од 3—4 dm где ће одма у пролеће потерати тако, да ћемо још тога лета моћи у јуну и јулу месецу очењем покаламити.

У расаднику се све подлоге морају чисто од травуљине одржавати, често прекопавати а у сушно доба добро заливати. Тим ћемо добити добре, једре и сочне подлоге за врло лако очење тако, да ће нам рад у полак олакшати и успех рада нашег у сваком погледу осигурати.

И шљиве су помолози укрштањем разне феле произвели као и друго воће. За то, кад год будемо на нашу коју подлогу што кала-

Pflaume Kelsey's Japanische.

Сл. 71.

мили, треба да назимо, да бирамо најлепше, најфиније и од најбоље врсте. Већ унапред треба да опре-

ма. Ми се са неколико речи упознамо и споменуемо му циљ нашег путовања, на што нас понуди сести и којом приликом већином водимо разговор о школи. Потом га учтиво замолимо да можемо остати тај дан и сутра о слави у манастиру што нам драговољно дозволи за те дане, али више му није могуће задржати нас, на што ми приметисмо, да ми ни не мислимо дуже, нити пак више времена имамо по углављеном и шем распореду. Устадосмо и опростисмо се с њиме.

Кад изађосмо напоље тражисмо кога ко ће нам собу дати, да склонимо оно мало пртљага што носисмо уза се. Но на нашу велику жалост после по и више часа, једва уграбисмо оно исто ћаче, помоћу кога дођосмо и до г. ректора, те га замолисмо за собу, на што нам рече, да он не-

ма налога никаквог и не може нам то учинити. Замолисмо га да оде г. ректору и да га замоли; на што се он смилује, оде и изађе на поље велећи: „причекајте сад ћу донети кључеве.“ Брзо је до душе дошло у руци држећи гужву кључева и рече нам: „изволите!“

Од севера на исток па на југ кроз неке дуге и заплетене ходнике нас је водило, а за тим на запад. Горе нигде никог нема, мртва тишина, тек по који пут звекну му у руци кључеви, услед чега су ми на мах тужне успомене из Млетака пролазећи кроз „Ћурију уздисаја“ пред очима бивале. Ја се занех из ових у друге мисли . . . ја замишљах; да се налазим у каквом непроходном лавиринту . . . пред очима сами сухи испосеници у камилавкама и бројаницама у руни . . . они

делимо подлози какву ћемо врсту на њу каламити, и то у том циљу, да ли ћемо од ње високу воћку да произведемо или ниску (патуц).

За високе врсте врло су добре ове феле: *црвена јајара; есиранска златна шљива; златне каиље; јерусалимка; киркејка; Лукасова краљица шљива. Зелена ренклода; љубичаста ренклода; гроф Алшанова ренклода. — Српска целаца; рапа целаца; шалијанска целаца; велика шеберна целаца* и др.

За ниске врсте врло су добре ове феле: *Зелена ренклода; дијафанова ренклода; Вашингтон; киркејка; жућа господска шљива; принц Енгелберт и јапанска Келзејка* (сл. 71.) ово је један новитет; одликује се са својом обилном родљивошћу и раним приспевањем. Плод је толико велик као каква велика бресква; може да постигне тежину од 100 грма. Боја је отворено жуте са црвеним пегама; облика је срцастиг; зре септембера месеца. Плод је особито добар, месо јој је сочно и топко. Већином се примењује за патуц шљиве, од које се дају разни леци облици произвести. —

При пресађивању на стално место, орезује се као и друго кошачаво воће много накраће него јабучасто. На крајње око ваља пазити да увек споља на гранчици остане. У колико је слабије дрво у толико се мора накраће резати. Ако би се при пресађивању појавили и плодни пупови, морају се са свим отсећи до доња последња два здрава ока. — Касније резање шљива у толико бива, у колико се све гране и гранчице које сметају као и средина са свим орежу; лепи изглед круне дотерује, и поглавито летње заламање изводи.

Све шљиве успевају у свима положајима изузев онај који је изложен северкој јачој непогоди. Особито добро успевају на коси брдској која је јужној страни обрнута. — Пошто не пушта своје жиле у дубљину него више на страну, то јој свакако годи, кад је прво земља добра и плодна, а друго кад је умерено влажна да може храну влагом у жиле спровађати. Пошто шљиве јако рађају, с тога се мора земља под њима чешће прекопавати и ђубрити.

ме опколеше говорише ми, да се по светим Богу на, молитву уведоше ме кроз неке мрачне ходнике у још мрачнију избу саветоваше ми, да се цеду ноћ ту Богу на колени премолим и да грехе своје кајем шапутаху ми, да се одречем света и светског живота, да се одречем матере, жене, јединчета. . . . О не! — Доста ви црни испосници, ја се нисам одрекао жене, којој сам пред лицем Божијим присегу верности заложно; ја се нећу да одричем мога јединчета, кога ми воља Свемогућег у залогу даде; ја нећу као духовни заточник у овој мрачној изби, где ће ме јести мемла од камена, да грехе своје кајем не ја то нећу, пуштајте ме пуштајте

— Господине, господине! Та шта то

говорите, какви црни испосници, каква мемла, од кога се отимате?

— Ко сте Ви?

— Та зар не знате, да сте синоћ после бденија амо мени на конак са мном заједно дошли. Ја сам Степа Павловић, трговац и прњаворац овдашњи. Не бојте се господине никога ви у мојој кући, и у мојој постељи, ту можете бити сигурни као код своје куће.

— О добри човече, баш Вам лепо захваљујем, што ме избависте.

— Та маните се Ви човече калуђерења и тих ствари, имате ви вашу фамилију треба ви да за њу живите; а ко нема породичних брига тај нек се одаје у испоснике и нек цео свој век посвети Богу на молитву. Вама је још у глави онај синоћан раз-

При подизању шљивика мора се имати велика обзира на врсту шљива, којом ћемо шљивик да подигнемо. У колико шљива која по природи својој јаче пушта грање, у толико мора доћи на ређе. Обичан размак за шљиве јесте 5 м, да је једна од друге удаљена. —

Шљива има врло много својих

непријатеља од којих су гусенице најглавнији. За то се не може довољно напоручити да се прво у јесен под њима земља прекопа, да се још и у заметку сатре; да се стабла сва у јесен и зиму прочисте и протру и тиме легла утамане, и напоследку, да се још с јесени на преко целе зиме брижљиво са грања скидају гусенична легла.

П Ч Е Л А Р С Т В О.

Рад око пчела

§ 20. Пчеларске справе.

(Свршетак овог §.)

15. **Машина истресалица** — центрифугалка. Ово је један од најглавних произналазака на пољу пчеларства. Овом справом тек се могло подићи рационално пчеларство. Овом справом тек се могло подићи рационално пчеларство до тог степена до кога је оно данас успело. Њоме је само могуће доћи до више меда, а друго, до правог и најчистијег меда. Ова справа припомаже у добру најбоље наше, да њоме притр-

чимо пчелама у помоћ, те да онај навучени мед истресемо, саћа им испразнимо, поново натраг ставимо, да док је наша у изобиљу, да вуку мед у празно саће. Да те справе није, у добу наше само би пчеле једанпут напуниле празно саће и морали би се старати да прво нова саћа саграде у чему би по том мед вукле, но док оне не би саће понаправљале дотле би и наша са медом нестала и не би имали чиме празно саће пунити овако овом справом ми већ навучени мед истресемо и увек имају места у што ће да вуку. У доброј години од јаког

говор, у коме одушевљено причасте, ток целог славског бденија у манастиру и све оне дивоте и красоте, за које ви до сад не знате. Како оно казивасте, да вас је до дна душе потресао приказ почетка бденија, где се сцлан свет слегао у храм божији Богу на молитву. Многи се са многима састадоше, упознаше и братски коју реч рекоше, велите, чује се као неки потмули жагор, кад ал' на једанпут, млад ђакон изађе од жртвеника господњег, стаде на амвон и окренув се народу велегласно рече: „Востаните!“ Народ се намах утишао, дочекао возглас, прекрестио и од свег срца и свом душом се Богу помолио. Болни који лежаху пред моштима и иконама светитељским, и пред ликом мајке Божије, подигоше главе прекрестише и позваше Господа Бога на исцелење. Ко ће

да појми овај стих из св. Писма „вера твоја спасет тја“ треба да буде таком приликом присутан. Даље ми причасте како и калуђери о славама имају своју радост и весеље. Таком приликом споје и они црквену славу са својом, који им улива снаге, воље и полета па и најнижем калуђеру, виховом усамљеном животу — избрав га за славског игумана. Овај славски игуман, који је обично млад калуђер а у сану јеромонаха, буде од екупљене братије за игумана произведен и одаје му се тај дан о слави — свака част и поштовање која фактичном игуману припада, и тај дан, као најстарији у сану чиновничалствује са штаком у руци при богослужењу. Ово је тако лепа и племенита установа, коју калуђери треба сваком приликом до најмањих ситуација да изводе. Лепо

народа, кад се непрестано добре паше налази може се измедишта преко лета из такве кошнице до 50 kgr. меда истрести (изплајдеровати) на опет и кошници за зимште да остане 15 до 20 kgr. Овом справом можемо према пашни и разне врсте меда, сваку за себе да добијемо, тако прво можемо да добијемо од *разног цвеша*, за тим од *реица*, од багрена *багреновац*, од лине *линовац*, од старачца или од пољског *босилка* босилковац, од руже *ружин мед* итд. Према каквоћи ових набројени а и других врсти, може се мед и скупије продати него иначе кад би сав уједно био.

Справу ову пронашао је мајор Хрушка у Доло код Млетака Он је ову справу год. 1865. на збору пчелара у Брину у Моравској пред пчеларе изнео и њену практичну вредност показао, где је општу хвалу и признање појзбео. Наравно да је та прва справа много простија била од данашње, али њему припада највећа заслуга што је дошао на ту мисао, да се по начелу одбојне снаге (центрифугалне) ова справа удеси.

Центрифугалка у главном са-

стоји се из једног повећег *ваљка* стог суда од дрвета (као *омање* буре) а већином од лима. На дну суда по средини је удешено место где ће се доћи крај осовине од витла уметути. Споља је уздно на боку удешена славиница, која се отворити и затворити може. Осим тога суд направљено је четворострано витло у чије се стране могу оквири са саћем уметути. Ово се витло тури у суд и осовине му се и доле и горе учврсте и горња осовина као жврк почне се окретати, најпростијим начином, са појачом узицом пело се витло окреће на једну догод се узица са горњег дела осовине не одвије и поново не обвије, по том се почне окретати на противну страну и тиме се сав мед у спољним ћелицама истресе у виду млазева, који ударају о унутарње бокове суда, слије се доле и кроз славиницу се у други суд пропусти. — Оваква центрифугалка је најпростија; но има у данашњем добу много савршенијих, прво у погледу величине оквира и снабдевени са неким механизмом, да кад се на обратну страну почне витло терати да се и сат сваки на другу страну обрне, исти-

је видети млада калуђера, као славска игумана, где је и њему ма и за један трепут слободно окусити од славе и части која иначе само фактичном игуману пристоји. Тај дан, осим што чиновначалствује, свечано братијом и ђацима са чирацима и рипидама допрати се у цркву и одпрати се натраг; при трпези о ручку прво и горње место заузима; он први напија Богу у славу. Он је тај дан прави старшина и ни један предпостављени му неће крвнати цео дан његове славе и части. Баш ове године о слави манастирскеј у Ковиљу Његова Светост Господин Патријарх Георгије, не хотећи ни у чему крвнати ове лепо манастирске обичаје, није хтео заузети прво место за трпезом, него је пустио младога славског игумана Сергија да „президира“ а Његова је Светост села с

десне стране му; па и саму здравицу му је пустио да је први напије; о овоме нам је сам о. Сергије причао. На тако господине причасте нам синоћ о многоме чему што сте синоћ видели и науживали се.

Пошто је већ близу и зора била то се ја још мало проразговарах са мојим добрим домаћином о манастиру и околини; за тим устасмо, умисмо се и помолисмо се Богу а вредна гђа домаћица већ је доручак приправила и за сто посадила. — Из захвалности према уердности овог честитог и гостољубивог Србина, не могу пропустити, а да ма и са неколико речи не упознам моје драге читаоце с њиме. То вам је човек права српска лика; крупан висок човек, правилних црта, чиста лика и дебелих бркова; прилично имућан трговац.

заузимајући друго место у витлу; и усавршена је у погледу горњег терања осовине витла, просто окрећањем већег точка који у свези стоји са мањим, и овај, или помоћу кајипа или помоћу зубаца умногостручном брзином тера. За сад нам је позната као једна од најбољих центрифугалних, американца пчелера Шарл. Мута, која је тако удешена и тако сретна да се може за све врсте оквира применити.

16. Судови за мед. Ко истреса центрифугалком мед, мора се постарати и за судове у које ће га примати. У првој линији сви судови морају бити чисти, у потпуном смислу те речи, у другој не пропуштни. За тај посао се узимају нарочите чабрице, било од дрвета или лима, које се, кад се напуне, даду потпуно добро затворити за даље одправљање.

17. Справа за прављење почетака вештачког саћа. Пошто почетци вештачког саћа у пчеларству велику улогу играју, то се оно јако употребљује. Употребљују се прво као мали комадић да се прилепи озго у оквир, да се тиме пчеле упуते

где ће да саће граде; за ову циљ могу се и комадићи обичног природног саћа употребити; а друго вештачко саће употребљује се и за испуњавање целог оквира, да би се тиме пчелама велики труд и време уштедило а да не морају са свим изнова саће градити него само ово ћелијама и с једне и с друге стране да доврше. — Овако вештачко саће по многим се пчеларским трговинама продаје, и прво што је прилично скупо, а друго што неки трговци односно творничари по прављењу многе злоупотребе чине, практични пчелари пронашли су просту једну справу, у којој од чистог свог воска себи чисте почетке вештачког саћа лако могу да направе. Справа се састоји из два дела; први је једна као тензија а други притискивач; који се потпуно утискује у њу; при утискивању обе форме су тако удешене да се између њих, средан зид од саћа са правилним шестоугаоним основама рачеличких ћелија направи. — При прављењу оваког саћа на сваки начин да је нуждан чист восак, који од старог саћа може добити сваки пче-

По обхођењу око мене тога вечера и јутра види се да је задахнут правим и искреним српским гостољубљем. А по оној српској узречици „по кући ћеш познати и домаћицу“ видиш да га је Бог благословио и са ваљаном Српкињом домаћицом. Куд се год окренеш чистота у највећој мери; уредност да се већа не да ни замислити. А све што год видиш у кући све на себи српски тип носи. Посмотри им собе све осим једне бело чисто окречене, осим једне, намештаји превучени српском рукотвореном ћилимима и леним белим руком израђиваним простирачима. Прочеље им краси кућни патрон а остале делове собе лик Мајке Божје и слике из српске прошлости. Једна им је соба „молована“ на и ту им није могло српско срце допустити да тај „молерај“ не поербе, додавајући на „пла-

фон“ у средишњи многоугаоник слику цара Уроша, Југ Богдана, Милоша Обилића и друге. — По доручку захваливши им се на пријатељском дочеку, опростим се од њих са врло леним и пријатном успоменом, ја и колега ми Ст. Личинић одосмо у манастир да потражимо и проф. Малешевца, који је у манастиру поћио.

Свет је врвио на све стране; куд се год окренеш жагор и гунгула. Порта пуна народа да се једва можеш провући кроз-а-њ.

Како се нас двојица нађосмо пођосмо да разгледамо по цркви и капели што је вредно видети. То нас стаде тешке муке, тако да од свега онога што се налази у овом манастиру, једва да могосмо од силног народа и једну десетину видети. Од домаћих калуђера не могоше ни један с нама поћи да нам важније знаменитости покаже

лар, но га пре свега мора скувати, отопити и тако на употребу применути.

18. **Бележница.** То је књижица са чистим листовима у коју ће пчелар све што је најнужније преко целе године уписивати. Истина да овакова бележница не спада строго међу пчеларске справе али је неопходно нужна у сваком пчелињаку с тога и њу амо уврстисмо. — Свака кошница треба да има у овој бележници свој лист који ће се лако по каквом знаку моћи у бележници ићи. Најбољи је знак који ће бележницу са појединим кошницама у свези одржавати *или какво или број*. За тим у првој линији се упише

да ли је природни или вештачки рој? Ако је природни, који је? Од које је кошнице? Колико је стара матица? Пчеле какве су расе (Банатске, Галијанске или бастардке)? У јесен пред зимаште колико је кгг. укупно тешка? Колико у њој садова има? — И све друге опасности, које нужне буду да се за сваку кошницу прибележе.

Осим свих тих набројаних справа има још и других од мање важности или ако су и од веће важности оне се те тек тамо примењују где се пчеларство увелико тера од правих стручњака.

ВИНОГРАДАРСТВО.

Американска лоза.

Размножавање ове лозе.

Да би олакшали посао при размножавању американске лозе најбоље је, кад цео рад тако удесимо да у јесен почнемо па и свршимо колико је год могуће више, да на пролеће само допунимо оно што јесенас нисмо могли.

Како лист у јесен, после првог и другог мраза опадне са лозе, одма треба у циљу размножавања ову са главног чокота сећи и расађивати. Пошто су лозе тога лета јако терале и достигле дужину од преко 2 м. то ћемо их прво све орезати до основе своје од маторог чокота: односно матори чокот у

За то и нећу моћи редом набројати шта смо видели, него ћу набројати шта се све налази у овом манастиру по причању других.

Црква је врло лена и велика. Пред олтаром на снажним стубовима уздигло се велико кубе. На стубу с пред, с леве стране у цркви пише, да је иста црква обојена масном бојом и реновирана 1827. год. за време митрополита Стратимировића. Пред стубовима и с једне и с друге стране пред олтаром леже два кивота у којима се чувају мошти св. Максима владике и деспота Јована и Стевана, руке и ноге, што је од турске паљевине заостало. При уласку у цркву с десне стране налази се велики саркофаг (сандук) од првеног мрамора, у коме леже Арсенија III- и Арсенија IV. Шакабенте,

умрлог 1748. год. и мудри митрополит Исарије Ђаковић. Испод Арсенија под белом плочом лежи Печујски владика Никанор Мелентијевић, који је умро 1751. год. У женској препрати с десне стране иза врата сахрањена је књижица Љубица; баш уза сам зид стоји леп споменик од белог мрамора са скромним натписом: „Књаз Михаило својој мајци Љубици“. — Преко од књижице Љубице с лева лежи српски последњи деспот Ђурђе Бранковић који је после 21 годишњег сужанства у Хебу (Егеру) у Чешкој год. 1746. овамо пренесен и сахрањен старањем Атанасија Рашковића обрштера Славонске милиције. У истом гробу сахрањен је последњих дана месеца децембера 1848 год. од народа изабрани и од цара потврђени војвода српски Стенан Шупљикац витешки. Ђурђе

главу морамо орезати. Сву орезану лозу повежимо у снопиће. И кад је све чокоће тако орезано, онда морамо приступити резању ове лозе на ситније делиће и прибирању. Узмесе снопић по снопић редом из сваког се извуче лоза по лозу, те се прво на доњем делу под последњим чланком заруби, а за тим мером од 0.5 ш. измери се над зарубленим местом и над горњим оком где достиже мера одреже се лоза над оком тако, да преко ока 2—3 см још чисте лозе остане. Сва се лоза остави на место које ћемо назвати бр. 1. За тим се опет остали део лозе прво заруби под последњим оком и опет горњим начином од по метра оцече и остави на место бр. 2. Тако исто и трећи и четврти па и пети део ове дугачке лозе — колико се год комада таквих, може оцечи и свака се стави на свој број. Као год што смо урадили са једном лозом тако се уради са целим снопићем па и са осталима и тим начином подбере и раздели у 4 или 5 класа, које се свежу у снопиће и до расађивања претрпају добро земљом. Тим смо начином од мало чокоћа добили ве-

ћи број американских резница, које ћемо било те јесени или идуће у расадник расадити.

И за нов расадник мора бити добро урађена земља. У њему се ископају јендечићи од 4 дм. дубљине, а један од другог на по метра. Те се онда класа по класу у ове јендечиће засади и то лоза од лозе 2 дм. Но свака нек је руком намештена у косом положају тако да само неколико центиметара могу вирити из јендечића. Земља се на њих наспе, неколико пута прегази, па затим и остали део ситном земљом загрне.

Овде су лозе зато засађене, да се упрпољче, да од себе пусте добре жиле.

Ако би та година сушном се указала, не смемо ову лозу саму себи оставити, него од времена на време морамо заливати, најбоље је да се у таким околностима после сваки 4—5 дана добро залије. Лоза ће тим начином, да напредује, да од себе лепе ластаре испушта, које непрекидно морамо заламати с тога, да се жилама боље снажи и ове бокори. У колико су прве године овако лозе добро се ухватиле и ваљано се

Бранковић II. био је син Јована Бранковића, рођен у Банату 1645. год. Брат му је био у Ердељу митрополит Сава II. код кога је Ђурђе и одрастао. Пећки патријарх Максим освештао га је за српског деспота год. 1663. у Дренопољу, а то је деспотство признао Леополд I. цар Аустријеки, који га у Будиму потврди по жељи целог народа. За његове заслуге подарио му је цар Леополд I. најпре титулу барона, а после грофа угарског. Но год. 1689. из политичних разлога беше преко Оршаве, Сибиња и Беча у Хеб одправљен, где је толико времена у сужанству провео. За време свога тавновања написао је страну историју народа српског, која се као рукопис чува у архиви у Карловцима. Ту је сахрањен и Петар Јовановић најпре

Београдски митрополит, а за тим владика Горњо-Карловачки.

Црква је посвећена Благовештењу Богородице а манастирска је слава о св. мајци Ангелини 30 јула. У манастирској библиотеци налази се огромно Евангелије које је покловио Максим владика, а писао га руком јеромонах Панкратије 1514. год. Ту се налази и митра владике Београдског Илариона и његове риниде од год. 1653. Осим тога богат кадифени застор за частну трапезу, сав сувим и чистим златом везен, кога је руска царица Јелисавета манастиру поклонила. Овде је и калпак војводе Шупљикца, његова сабља, темњак, кајас и ешарпе.

Са источне стране од цркве, на првом спрату манастирском налази се капела св. мајке Анђелије. Ту се налази у

ожиле, у толико ће се моћи ови прпољци идуће зиме у соби показати. Али у колико њихово успевање није бујно напредовало, него су слабије терале, у толико их морамо оставити још и друго лето да се боље оснаже и да друге зиме способније буду за каламљење.

На сваки начин да се друге године у пролеће морају ови једногодишњи прпољци у главу орезати и очистити од оне кржљаве лозице;

земљиште чисто држати и у своје време прашити и окопавати.

Но при овом раду не смемо из вида изгубити ни наш први расадник, који смо подигли поглавито због тога, да имамо неисцрпиви извор, одакле ћемо сваке године моћи чистих лоза резница ради размножавања насецати. На тим начином у другом расаднику прпољчењем размножавати и после две године вађењем зими их у соби нашем лозом каламити.

ДОМАЋА РАДИНОСТ.

Кување сапуна.

Домаћица ваљана, неће из вида изгубити ни ову домаћу радиност, јер јој она преко целе године велику бригу задаје.

Сапун се пак овако кува:

У кући где се редовно кува, ту се с дана на дан налази и остаје којекакве машчурине, која није ни за какву другу домаћу потребу, него ли за кување сапуна. За то се

домаћица за ову машчурину поставља, да не баца, него склони на једно место и прикупља с дана у дан. За тај је посао најбоље, кад се узме према количини такве масти какав суд земљани и у овај склања. У њега се баца покварена маст, дрождина, лој и други масни одпадци; а у добу кад се свињи кољу још се и чварци амо додају. Кад се то приправи, мора се приправити још и соде, креча, кишнице па и котао, у чему ће се кувати.

кивоту заостатак од ватре руке њене; осим тога чува се ту скупуцено руво књигице Ђубице, од којег је врло леп један зубун од вишњеве кадифе, који је сав тешким златом извезен. Још су помена достојне четир круне које су богато украшене самим бисером и драгим каменом; по натпису и осталом види се, да су са свим старе и то из доба српских деспота Мексима и Јована. — У Крушедолу се налази више рукописних Србуља и слика знаменитих Срба.

У манастиру Крушедолу била је некад и митрополитска столица а држани су ту и народни сабори где су и три владике изабране: Цесарије Ђаковић, Вићентије Поповић и Софроније Подгоричанин.

Манастир Крушедол је сазидао деспот српски Јован Бранковић митрополит

и владика Мексим, синови Стевана Деспота Бранковића и Ангелине у средини XV. века. Предање вели да је св. Ангелица сазидала одма до овог манастира још један за девојке у коме је и она сама као калуђерица живела, а манастир је био данашња црква у Крушедолу. Јован Бранковић је поклонио овом манастиру 16 села; иети је у то време и Сремом владао, а живео је у Бергасову где је и умро год. 1503. акт о овом поклону од год. 1496. месеца маја 4. дана са његовим печатом потврђен, чува се и данас још у овом манастиру.

Године 1716 последњих дана месеца јула Турци, разљуђени, због пораза ког им бечарска војска, код Варадина зададе спале и разоре Крушедол, а мошти деспота српског Стевана Бранковића, мајке

Пре свега мора се измерити маст са чварцима заједно и ако нпр. имамо 10 kgг. масти, приправи се 40 l кишњице, 5 kgг. соде и 2.5 kgг. креча; са колико је пак више машчуре са толико пута више и осталих делова.

Ови делови додају се пак на овај начин: Прво се кишњица настави на ватру да се гре. Кад почне струјати, саспесе у њу сода па затим и креч, ово све ваља да вре до 3/4 часа; и то се сад назива цеђ. Кад је тим начином цеђ готова, усипесе у њу маст са чварцима и полако нек се кува, ватра нек је умерена и једнака, ово кување мора трајати равно два сахата. На сваки начин да човек непрестано мора бити поред котла и мешати мешаицом, да неби сапун искипио. За то се време сапун у тој мери зготови, да бео ђипи горе а црни остане доле.

Спајање пак цеђа са машћу може бити и на овај начин: Кад се цеђ у котлу направила, истресе се

у какав чабар, па се онда у котло истресе машчура, а на ову само 2/3 цеђи, и тако ова смеса се на умереној ватри кува један добар сахат; за које ће се време цеђ од зготовљеног сапуна да одвоји. Ако се пак не одвоји — што је врло редак случај — бацимо у котло по грумечак соли, и то неколико пута, све у размаку неколико минута, док се са свим не одвоји; и тада ће бео горе ђипити а цеђ или црни доле остати.

Кад је ма овим другим начином овако сапун зготовљен, најбоље је котло скинути с ватре и у какав повећи суд горњи бели оделити и изграбити, а доњи црни, управо сама ће бити нечиста цеђ, истресимо у какво коританце. А онај бео још не зготовљени поново саспимо у котло, у који смо већ предходно оно 1/3 заостале цеђи сасули; приставимо котло на умерену ватру, нек из тиха настави кување даље, док се сапун са свим не зготови, да не буде више мастан. Ако би се случајно до-

Анђелаје, Максима владике и Јована деспота исеку и спале, али га на скоро подигну и украсе Вићентије Хажилевић Поповић митрополит, патријарх Арсеније IV. Шакабент Јовановић и Никанор Мелентијевић владика Печујски, који је последњи овај рад довршио. — Ово је најбогатији од свих Сремских манастира; веле да је годишњи бруто приход око 40000 ф. —

Дакле од свега овога ми нешто и видесмо и пажљиво посматрасмо, међутим огласи на кули звоно да се почиње св. Литурђија ми поврвиемо унутра и једва мало места добиесмо. При уласку замишљах да ћемо видети око св. трапезе неколико свештеника који ће служити и ову манастирску славу увеличати и тиме чувством побожности у народу развијати, утврдити и за српску православну га веру одушевити. А то с тога помишљах што међу народом видесмо силне стране свештенике. Но при првом отварању двери превари се ја у мојој нади, јер око трапезе стајаху

само три свештеника и то два калуђера рачунајући овде славског игумана оца Исидора и оца Митрофана и бежанијског пароха Тошића; и два ђаконя проф. Опачића и Василијана тада беочинског а сада Привино-главског. Потавнише ми они стихови из народних песама, који ми непрестано пролажаху кроз главу:

Сазвао је триста свештеника

И дванајет великих владика

И четир стара проигумна.

Па и ако *multi sunt vocati pauci vero electi*, ипак беше св. Литурђија торжествено оделужена, унаоколни учитељи, све по избор појци, стекосе се амо и надтицаху се у дивном нашем појању, чиме увеличаше ову славу тако, да је заиста ова св. Литурђија служила свима присутним побожним на сазидање срца и душе у прадедовској нам вери православној. По свршеној св. Литурђији обилазило се око цркве чинећи прописане спомене. Овом ми је приликом јако упало у очи што међу децом која се облачила нисам видео ни

годило, да се сад неће цеђ да одваја од сапуна, поново се грумичака соли морамо лаћати. Кад већ мислимо да је сапун готов, успимо га нешто у тањир и оставимо да се охлади, па ако се брзо згусне, добар је: или покушајмо га мало протерати кроз утирач, па ако између жица као конци пролазе, знак је да је готов. — И тако ма којим начином да смо га зготовили морамо се постарати да га склонимо.

Међутим ваља да смо приправили „форму“ коју од каквог чикмежета можемо направити, разделити га дашчицом по поле, а по одељцима чисте јаке влажне утираче протрети и повећом дрвеном кашиком, бео сапун из котла грабити и у „форму“ наливати. Морамо се приправити и за црни сапун, за то је најбоље сасути га из котла у какво

коританце, пошто смо одозго сав бели докупили и у „форму“ га улили.

Ако је црни врло житак — водњикав, настави се и поново на ватру и догле се полако даље кува док се у потребитој мери не згусне, па се тек по том у коританце саспе, где ће се прво упитијати а за тим стврднути.

Други дан се бео сапун из „форме“ извади и жицом на једнако комађе исече и где на промају на полицу остави да се исуши.

Па тако се исто ножем и црни исече и остави да се просуши и после за грубље рубље при прању употреби.

Добар је онај сапун, који не смрди ни на што и чист је а у води се добро топи а не маже. Најбољи је, кад је стари, сув и чврст.

С.

Д О П И С.

Сентомаш 19. Октобра 1890.

Држим, да је ваљда читаоцима, овог цењеног листа, доста добро познато мате-

ријално стање сентомашана; јер су они на далеко познати као имућни људи. Узрок је, — наравно — добра економија. Зато, ко је рад, у подпуном смислу праву економију видети, овде је зацело може, и

барјаке, па за то још и којекако али поред рипида и чирака не беше ни крета. Ово је врло непријатно на мене утицало и запитао сам неколико свештеника који поред нас стајашу, да ли је то у манастиру обичај или баш крета према тим рипидама немају. На ово моје питање и они ми не знадоше одговорити и тек сад и они то исто примећују.

По свршетку и овога чина сво присутно свештенство и бело и црно којих је било преко 20 а међу њима и ми одо смо да учинимо наша подворања г. др. пл. Радићу. После кратке почивке сакупљени, у нами од јуче већ познатој сали, изађе г. др. пријатељски све предусретне, па тако редом свештенство па и моја меленкост приђосмо му руди и целивасмо. По том после кратког разговора и прикупљања још нових и нових гостију упутисмо се под предвођењем г. ректора у трапезарију на обед. Овде нас беше много већи број, него у цркви око св. трапезе. Јако би морали потенцирати онај број

да постигнемо овај. По учињеној молитви посадише нас Крушедолски калуђери — домаћини — и полазећи целог обеда од једног до другог госта и нудише приправљеним јестивом. Овај ми се обичај врло допао прави онај старинеки, који се спомиње у нар. песми: „Како се крсно име служи“.

Пред печење, тако мислим, донесоше кољиво, кога славски игуман Исидор окарди и освети уз појање у дну трапезе дивних песама. По том се и колач резао. Г. др. пл. Радић проф. Малешевића као српског хацију умоли да приђе и да са славским игуманом колач реже. Ово одликовање учини врло пријатан утисак на све присутне, тако да си могао са свих веселих лица јасно то да прочиташ. По том су сједовале здравице. Прву је подигао г. ректор у прочељу седећи Његовом Величанству нашем цару и краљу и Његовој Светости српском Патријарху: за тим славски игуман св. обитељи г. др. пл. Радићу и осталој братији; иза те

то код најмањег, па до највећег економа. Ту је добро обрађена земља, добри коњи, марва, овци и свињи; па тако исто и радило; ради се пак понајвише са машинама. А у раду и неговању коња ту се надтичу, те наравно, да онда мора напредка бити.

При јесењој овогодишњој трци, у суседном месту Врбасу, коју је наша жупанијска управа приредила, у поднуном је смислу дични Сентомаш са своји коњи победио. Особито се показали а и прве награде добили коњи г. г. велепоседника Стеве Дунђереког и Тоше Ђорђевића.

Па ипак је једна грана економије запостављена; а то је пчеларство.

Пошто је мени пак, права намера о пчеларству да пишем, а уједно ми је намера, да колико више могу, пчеларство овде распрострем; то ћу се трудити, а још ко ми моје слабачке силе допуштале буду и ову грану економије у напредном духу да подигнем. „Почетак је тежак“; али ја ћу се трудити, да ниже опишем, почетак рационалног пчеларења овде, и сваки ће се моћи уверити, да је овде врло лако почетак ишао, и нека би Бог дао, да и у будуће тако узиде. Како сам у Сентомаш дошао, а то је пре 2 месеца дана, одма се састанем са неколико пчелара. Од њих сам одма чуо, да је врло мало њих, који

пчеле држе. За тим се наскоро састанем и са главним људима овде и изјавим своје чуђење, да се овде слабо рачун води о пчелама, а уједно сам их замолио, да ме у том послу подпомогну, да рационално пчеларство у Сентомашу што више распростремо. И заиста моја молба није остала без одзива. Ваљани економ и велепоседник Г. Васа (Ђаца) Нићин упозна ме са своји синови: Костом и Јоцом. Први вешт и страстан пчелар; а други доста вешт у прављењу кошница успр. Ђерзонака. Одма ме позваше на свој салон, да им прегледам кошнице. Ја сам се жељи одазвао. Затечем 26 комада ђерз. и то 20 усправљених и 6 американе, и то у поднуном реду; а приметио сам одма, да води рачун о матицама јер је на сваки врати од кошнице забележено, колико је стара матица. Ту је центрифугалка, машина за прављење вештачког саћа као и судови за исти посао и сва потребна оруђа која су при рационалном пчеларењу нуждна. Једном речи уредан пчелар.

Затим ме однесе и на добро велепоседника г. Дунђереког, да и његове кошнице прегледамо; јер вели, да их је он ове године надгледао, пошто је Гос. Дунђ. пчелар. Ту затечемо у дивном винограду 4 комада американија и то у врло добром стању. Одма ми је око запело

проф. Малешевић магистар у г. ректору захваљујући се на кумству. И тако је текла здравица за здравицом у овом веселом, лепом и великом друштву.

После молитве разиђосмо се на више страна, неки одоше славеком игуману у собу на каву, г. ректору, неки својим познатима у шумицу на коју страну се и ја упутих и где на врло лепо друштво наиђох. Младе попадије, учитељке и гркиње, прострде ћилим по земљи те чућуrom сипајући у чашнице обређују у наоколо. Свирац свира ерменско коло; све сироте седе на ћилимцу, али некако не мирују, свака у свог погледа, видип да баш и мантија није одвећ мирна — али чин, чин је пре свега. На то ће једна млада попадија рећи, хајд'те ви туђи људи па играјте с нама, кад наши не могу. Скочисмо, привезасмо им око, паса играче, закачисмо те ти поведосмо овако бачвански-еремачки. Изиграсмо се све се земља тресла; а и где не би, кад подскочи само она гркиња па задуне с мислиш Турци

топове намештају на Крушедол. „За мало беше, али добро беше“ рече она и прихвати чашу да Бог поживи наше „тенцере“. Овде још неко време поседих, проразговарах се и поних чашницу две вина, опростим се од друштва и вратим се натраг у манастир. Обојица одемо г. ректору и захвалисмо се на гостопримству и узесмо с Богом. — Одем, нађем и погодим таљигања. Још се једном опростимо са нашим познаницима калуђерима, који нас корпоративно испрате до таљига, ствари нам даду у њих сместити. Седе славеки кум на таљиге па и ја поред њега; звона на кули зазвонише, наравно куму а уз кума и мени у почаст. Таљиге се кренуше, звона ударају, калуђери поздрављају нас са с Богом и срећан пут а свет пред нама виче: „уклањајте се с пута, иде на таљига славеки кум, да не погази кога“. И тако ми ногу пред ногу са великом пажњом прођосмо кроз множину народа, који нам је непрестано „срећно, срећно!“ довикивао. Кад већ по-

цело за кошнице (судове); јер су веома удесно направљене; а правио их је млади пчелар и вешт столар Рунић. Ја мислим о овој кошници посебно у цењеном „Д. Л.“ писати и списати је, а уједно и сваком пчелару одавде па и са стране препоручити. Пошто смо се вратили дома, одмах сутра дан будем позван и код других као, г: г. Лазара Дињашког, Ђила Дињашког велепоседника и код г. Николе Николића трговца. Код старине Ђила смо и претеривали из вршкар у американку и тај нам је посао врло за руком испало, тај дан смо преселили три комада; а после је и сам, до 8 комада преселио. Видећи му на лицу радост задовољство и мени је одвећ говело његово расположење. Чешће се чудно са речима „О Боже! до чега су људи дошли.

Прође неки 6—7 дана; али нам у госте дође г. Сима Вучерић, син покојног Уроша Вучерића пароха и вредног пчелара чурушког. Ја га запитам, каква је ова година за пчеле у Чуругу можемо ли добити добри пресада. Он ми — на моју вељу радост — изјави, да су ове године код њих пчеле извртне, па чак да су и бели пчела имали, а комад вршкар може се — па да се бира — по 5 фр. добити. Уједно ме понуди, да од њега купим и да од његових 200 комада могу би-

рати. Пошто су у друштву и многи сентомашани снама били и чули цео овај говор, да се може по умереној цени а добри пресада добити, одма упишу 52 комада и замоле ме, да ја лично видим и уверим се о ваљаности.

Пошто сам ја у Чуругу 6 год учитељевао а и у доста великом пчеларио, јер сам из мале малоћи пчелу волео, а на то ме је мој покојни отац навикао, да пчелу љубим; то полазећи из Чуруга 1883. год. продам 80 комада, које прости а које ђерзонака, десет поклоним чурушким школама и то 5 ђерз. и 5 простих. — Упутим се до најбољег пчелара чурушког г. Симе Вучерића, а и он ме је још у Сентомашу себи позвао. Он пак, незнајући за цело у који ћу дан доћи, послом оде у Н. Сад. Сад ми не оста друго, него прегледати кованлук му, па и без њега; наравао у присуству његове својте. Заиста имао сам шта и видети. Ако су кошнице — вршкаре — мање, то су укпане; а ако су ма како велике, то су до земље урадиле, па и тако зване беле челе су доста добре за пресада. Такви добри вршкар има до 150, а ђерзонака у сталном навилџону 41 комад.

(продужиће се.)

чесмо се пењати на брег на Карловачкој страни — јер у Карловце пођосмо, ми стадосмо, да се још мало науживамо у оним дивним звуцима Крушедолских звона, који нама у почаст груквају, јер смо трвдо уверени били, да још једаред звона стану звонити да их ми чути нећемо. И кад држасмо да смо своје уживање заситили, кренусмо даље пут Карловаца.

Већ се добрим сумрачак ухватио, ми запитасмо нашег Сремца, да ли су му поуздане тањиге, на што он онако охолно одговори: „Та ко Каћ господине!“

Није прошло ни као за два оченаша иза тога, баш на по пута Карловаца, а нешто под нам зазврји, а славски се кум наједаред притегну на једну страну; кад ми боље погледасмо а оно се точак под њим сасу. Шта ћемо сад. У манастир натраг не можемо, јер за сутра дозволу немамо; напред незнамо, мрак је па сад славског кума мапа не вреди ништа. Ми се тако боримо са мислима а ето ти за нама једног другог тањигаша.

— Еј браца, хоћеш ли нас понети у Карловце?

— Ако платите, за што не.

— Па добро, ево што смо погодили са овим пријатељем, што је „цигуран“ ко Каћ, то подели.

Тако и би. Седосмо ми из тањига у тањиге и терај у Карловце, не би ли раније стигли.

Кад стигосмо пред кућу ујака ми проф. Петровића већ беше превалило у велико 8 часова.

Ми се сиђосмо, поздрависмо се у новој обитељи, ал нам још пријатно звуци Крушедолских звона у ушима зује. А и где не би; лепо је то, кад жив човек чује како на њега звоне. С почетка мисли да је умро, касније да се поново родио, а на свршетку да је опет настао као човек да живи.

J. C. SCHMIDT
ЕРФУРТ.

Препоручује свој велики избор

СЕМЕНА

од поврћа, цвећа и економских биљака, разног дрвећа и шиља и од сваке врсте воћа.

ПРОИЗВЕДЕНИ БИЉАКА

сваке врсте, особито екзотична цвећа и **НОВИТЕТА** од разног поврћа.

Специјалне богато илустроване каталогне шиље сваком на захтевање бесплатно и франкирано.

J. C. SCHMIDT
 Erfurt.

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД У Н. САДУ.

И. Н.

Част нам је овим обзнанити да је наш завод

1. Новембра о. г. по новом

свој редован рад отпочео.

Наш завод примаће новчане улоге на укамаћење на штедионичке књижице, каматнице, и у текућем рачуну.

Есконтоваће менице, ефекте и купоне.

Издаваће предујмове на робу и папире.

Примаће менице и друга потраживања на сва домаћа и страна места у инкасо.

Даваће зајмове на непокретности.

Примаће папире на чување и руковање.

Издаваће упутнице и кредитна писма на домаћа и страна места.

Примаће налоге на исплаћивања на страна места, даље налоге на куп и продају робе и папира за рачун налагача.

Завод се налази у кући г. Љубе Стефановића у првом спрату.

Пословни часови су : $\left\{ \begin{array}{l} \text{од 9—12 пре подне и} \\ \text{од 3—5 сати после подне.} \end{array} \right.$

У П Р А В А

ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА.

Штампано код Антона Мужика у Сомбору.